

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Historia
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Forma arkusza:</i>	MHI-R1_1P-202
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – czerwiec 2020 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	3 sierpnia 2020 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Część I

Zadanie 1. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Analiza źródła tekstowego i kartograficznego (II 1 R).

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem do obu źródeł.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Przyczyną cudu gospodarczego opisanego w tekście był rozwój rolnictwa (informacja w źródle 1.) możliwy dzięki położeniu cywilizacji Sumerów na terenie tzw. Żyznego Półksiężycy (o czym informuje mapa).

Zadanie 2.1. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Uogólnienie informacji w celu podania nazwy państwa (II 5 P).
---------------------------	---

Zasady oceniania

- 1 pkt – za poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź błędną lub niepełną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: fenicka

Przykładowe uzasadnienia:

- Świadczą o tym informacje dotyczące charakteru kolonizacji – zakładanie na wybrzeżach faktorii handlowych.
- Świadczą o tym informacje dotyczące Kartaginy, która była założona przez Fenicjan.

Zadanie 2.2. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Znajomość skutków wydarzeń (II 2 P).
---------------------------	--------------------------------------

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie okoliczności z odwołaniem do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Do zniszczenia Kartaginy doszło na skutek III wojny punickiej [w II w. p.n.e.; w 146 r. p.n.e.].

Zadanie 3. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Korzystanie z różnych źródeł wiedzy historycznej (II 7 P)
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź błędną lub niepełną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Źródło 1. przedstawia charakterystyczną dla dominatu tytulaturę cesarzy rzymskich (pan i bóg), natomiast źródło 2. dotyczy Oktawiana Augusta, a więc pryncypatu (tytuł Augusta, cesarz jako princeps – pierwszy z równych sobie).

Zadanie 4. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Znajomość przyczyn wydarzeń (II 2 P).
---------------------------	---------------------------------------

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Przyczyną opisanej w tekście sytuacji chrześcijaństwa w VII wieku w basenie Morze Śródziemnego było pojawienie się nowej religii – islamu [ekspansja Arabów].

Zadanie 5.1. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Korzystanie z różnych źródeł wiedzy historycznej (II 7 P)
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowego imienia i przydomku.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Kazimierz Odnowiciel [Mnich]

Zadanie 5.2. (0–1)

Wiedza i rozumienie.	Znajomość ziem pobitych przez Bolesława Chrobrego (I 7 R).
----------------------	--

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie dwóch nazw.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Miłsko
- Łużyce
- Miśnia
- Grody Czerwieńskie
- Morawy
- Słowacja
- Czechy

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Wyjaśnianie zjawiska z uwzględnieniem cech charakterystycznych dla epoki (II 6 P).
---------------------------	--

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie dwóch nazw i prawidłowe wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A – dwupolówka

B – trójpolówka

Przykładowe wyjaśnienia:

Bardziej efektywnym system uprawy roli była trójpolówka, ponieważ:

- umożliwiała w skali jednego roku zasiew większego areалу,
- ugorował mniejszy obszar ziemi,
- gwarantowała większe plony,
- stwarzała mniejsze ryzyko nieurodzaju,
- wolniej wyjąławiła glebę.

Zadanie 7. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza źródła ikonograficznego (II 1 R).
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie z uzasadnieniem zawierającym interpretację ilustracji.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

RozwiązanieRozstrzygnięcie: TakPrzykładowe uzasadnienie:

Jest to krytyka papieżstwa, które odeszło od ewangelicznych zasad kościoła ubogiego. Świadczy o tym kontrastowe ukazanie dwóch postaci: Jezusa (postać z aureolą), który w skromnym ubraniu jedzie na osiołku; oraz papieża (postać w tiarze), który jedzie na koniu w bardzo bogatych strojach.

Zadanie 8. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza źródła ikonograficznego (II 1 R).
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie i prawidłową nazwę.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

RozwiązanieRozstrzygnięcie: ANazwa: barok**Zadanie 9. (0–1)**

Korzystanie z informacji.	Analiza źródła tekstowego (II 1 R).
---------------------------	-------------------------------------

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne sformułowanie tytułu zawierające określenie tematu, czasu i przestrzeni.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

Konflikt między królem a parlamentem w Anglii w początkowym okresie rewolucji/ w okresie rewolucji / w XVII wieku/ rewolucja angielska w XVII w./ wojna domowa w Anglii w XVII w.

Zadanie 10. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza źródła statystycznego (II 1 R).
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie przyczyny.

0 pkt – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Zmiana w strukturze wyznaniowej ludności państwa pruskiego w okresie 1740–1800 była spowodowana włączeniem przez Prusy do swojego terytorium obszarów zamieszkałych przez katolików (wojny śląskie, rozbiory Polski).

Zadanie 11. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza źródła ikonograficznego (II 1 R).
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie okoliczności z odwołaniem do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Order Virtuti Militari został ustanowiony przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego po bitwie pod Zieleńcami [podczas wojny polsko-rosyjskiej 1792 roku; podczas wojny w obronie *Konstytucji 3 maja*].

Zadanie 12. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Wyszukanie i uogólnienie informacji z mapy (II 1 R)
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Przykładowe uzasadnienie:

Na mapie zaznaczono trasę wyprawy Napoleona na Moskwę, która miała miejsce w 1812 roku.

Zadanie 13. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Wyszukanie i uogólnienie informacji z tekstu źródłowego (II 1 R)
---------------------------	--

Zasady oceniania

2 pkt – za podanie czterech prawidłowych nazwisk.

1 pkt – za podanie trzech lub dwóch prawidłowych nazwisk.

0 pkt – za podanie jednego prawidłowego nazwiska albo odpowiedź błędną lub jej brak.

Rozwiązanie

A. [Aleksander] Wielopolski

B. [Romuald] Traugutt

C. [Józef] Bem

D. [Adam Jerzy] Czartoryski

Zadanie 14. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza źródła ikonograficznego (II 1 R).
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Karykatura nawiązuje do tragicznych dla Francji i Francuzów wydarzeń związanych z przegraną wojną z Prusami i skutkami tej klęski. [1871 – ciężkie warunki pokoju, Komuna Paryska].

Zadanie 15. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza i interpretacja źródła tekstowego (II 1 R).
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za trzy prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Opis 1.: Przewrót majowy Józefa Piłsudskiego/ zamach stanu Józefa Piłsudskiego.

Opis 2.: Plebiscyt na Górnym Śląsku.

Opis 3.: Budowa Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Zadanie 16. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza i interpretacja źródła tekstowego i ikonograficznego (II 1 R).
---------------------------	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie związku.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Wiersz nawiązuje do losu Polaków zesłanych w głąb ZSRR a później tworzących tzw. armię Władysława Andersa, która została ewakuowana (trasa ewakuacji z ZSRR przez Morze Kaspijskie do północnej Afryki). Armia ta następnie wstąpiła w walkach o Monte Cassino, do których nawiązuje medal (napis, data, i symbolika: maki, klasztor na wzgórzu, krzyże).

Zadanie 17. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza i interpretacja ikonograficznego (II 1 R).
---------------------------	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Okładka książki wskazuje wprost na fakt sfalszowania wyborów 1947 roku: cudzysłów przy określeniu „wolne” wybory oraz odwrotna proporcja głosów na PSL wrzucanych do urny i wyjmowanych z niej (cud nad urną).

Część II

Zadanie 18. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Wskazywanie związków między różnymi dziedzinami życia (II 2 R).
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe uzasadnienie zawierające dwa argumenty.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- Helotów było wielokrotnie więcej niż spartiatów i heloci wielokrotnie buntowali się.
- Ludność zależna (heloci) zdecydowanie przewyższała ilością spartiatów, zatem aby utrzymać helotów w posłuszeństwie Sparta stosowała wobec nich terror.

Zadanie 19.1. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza i interpretacja źródła tekstowego i ikonograficznego (II 1 R).
---------------------------	--

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Mapa nie potwierdza realizacji planów Spartakusa, który zakładał przejście przez Alpy. Mapa pokazuje, że Spartakus dotarł do północnej granicy Italii, ale jej nie przekroczył i nie wprowadził wojsk.

Zadanie 19.2. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza różnorodnych źródeł zgodnie z wymogami warsztatu historycznego (II 1 R).
---------------------------	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Rzym początkowo lekceważył Spartakusa i jego armię. Kiedy Spartakus osiągał sukcesy i wojna przedłużała się, zdecydowano o powierzeniu dowództwa doświadczonym wodzom, aby pokonali Spartakusa. Przedłużającą się wojnę uważano za hańbę.

Zadanie 20.1. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza różnorodnych źródeł zgodnie z wymogami warsztatu historycznego (II 1 R).
---------------------------	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Zarówno powstanie Wata Tylera, jak i żakeria były skierowane przeciw feudałom, na rzecz których w obu królestwach chłopci ponosili olbrzymie ciężary. Chłopi wyciskiwani byli przez feudałów angielskich i francuskich, którzy to nakładali na nich coraz większe powinności.
- Chłopi w Anglii chcieli poprawy swojego ciężkiego losu ze względu na zwiększone powinności na rzecz feudałów. Podobnie we Francji powstanie skierowane było przeciw szlachcie, która wyciskiwiała chłopów, ale także przeciw wojnom, które rujnowały Francję i chłopów.

Zadanie 20.2. (0–1)

Tworzenie informacji.	Formułowanie oceny i jej uzasadnianie (III 2–3).
-----------------------	--

Zasady oceniania

1 pkt – za przedstawienie oceny wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

RozwiązanieOcena:

Kronikarze mieli stosunek negatywny do uczestników powstań zarówno w Anglii jak i we Francji.

Przykładowe uzasadnienie:

Kronikarze używają wobec chłopów takich określeń jak niegodziwi ludzie, źli, podli. Chłopi w Anglii byli lekceważeni, o czym świadczy wycofanie w parlamencie przywileju dla chłopów wydanego przez króla. O powstaniu chłopów we Francji kronikarz pisze, że to szaleństwo, plaga, która ma na celu zniszczenie szlachty i kościoła w całym królestwie.

Zadanie 20.3. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza i interpretacja źródła tekstowego (II 1 R).
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy.

0 pkt – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

wojna stuletnia/ wojna pomiędzy Francją i Anglią w latach 1337–1453

Zadanie 21.1. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza i interpretacja źródła tekstowego (II 1 R).
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawną odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

rabacja/ rabacja galicyjska

Zadanie 21.2. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza i interpretacja źródła tekstowego (II 1 R).
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź błędną, niepełną lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienia:

- Chłopi jako poddani szlachty byli wobec niej nastawieni wrogo, byli nieufni i przekonani, że szlachta działa przeciw nim, że sprzeciwia się zniesieniu pańszczyzny, którą w Galicji zniesiono dopiero w 1848 roku.

- Chłopi swą nienawiść skierowali przeciw szlachcie, a nie przeciw zaborcy, stąd szlacheccy powstańcy nie mieli w chłopach sojuszników, a wrogów, a powstanie narodowe okazało się krótkotrwałe i na ograniczonym obszarze.

Zadanie 22.1. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza i interpretacja źródła tekstowego (II 1 R).
---------------------------	---

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne wyjaśnienie celów.

0 pkt – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- Dokonanie zjednoczenia Włoch i Niemiec.
- Zmiana ustroju Francji (obalenie monarchii we Francji).
- Wprowadzenie zmian ustrojowych w Austrii i Prusach [wprowadzenie parlamentów i konstytucji].
- Odzyskanie niepodległości przez państwo polskie.

Zadanie 22.2. (0–1)

Tworzenie informacji.	Formułowanie oceny i jej uzasadnianie (III 2–3).
-----------------------	--

Zasady oceniania

1 pkt – za przedstawienie oceny wraz z uzasadnieniem

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Ocena: Nie wszystkie cele Wiosny Ludów zrealizowano.

Przykładowe uzasadnienie:

Nie powiódł się proces zjednoczenia Włoch i Niemiec oraz odzyskania niepodległości przez Polskę. Skutecznie natomiast obalono monarchię we Francji wprowadzając rządy republikańskie oraz wprowadzono konstytucje w Austrii i w Prusach.

Część III**Zadanie 23. (0–20)**

Wiadomości i rozumienie. Korzystanie z informacji. Tworzenie informacji.	Tworzenie dłuższej wypowiedzi pisemnej na zadany temat (I–III R).
--	---

Temat 1.

Rewolucja we Francji. Uzasadnij tezę, że rewolucja francuska końca XVIII wieku zachwiała starym ładem w Europie.

Kryteria szczegółowe dla poszczególnych poziomów	Punkty
<p><u>I poziom</u> Zdający poprawnie umieścił temat w czasie – podał wybrane przez siebie cezury, XVIII w.– pocz. XIX w. (epoka napoleońska). Podał jedynie kilka informacji świadczących o tym, że zrozumiał temat np.: wskazał na przyczyny rewolucji francuskiej w 1789 roku, podział na stany, zburzenie Bastylji, Deklarację Praw Człowieka i Obywatela.</p>	1–5
<p><u>II poziom</u> Zdający poszerzył ujęcie tematu w warstwie faktograficznej, w porządku chronologicznym lub problemowym. Wykazał się rozumieniem terminologii historycznej niezbędnej do odpowiedniej prezentacji tematu, np.: monarchia absolutna, Konstytuanta, Legislatywa, monarchia konstytucyjna, republika, jakobini, żyrondyści, konsulat, cesarstwo, Kodeks Napoleona. Wykazał się rozumieniem historycznym, podał niektóre przyczyny i skutki omawianego zagadnienia, np.: kryzys finansowy i gospodarczy we Francji i sytuacja stanu trzeciego; zamach stanu Napoleona i wprowadzenie konsulatu.</p>	6–10
<p><u>III poziom</u> Zdający scharakteryzował zjawisko w ujęciu dynamicznym, dokonał trafnej selekcji faktów. Wskazał zmiany polityczne i społeczne we Francji w wyniku rewolucji, np.: obalenie monarchii we Francji i wprowadzenie republiki, zmiany ustrojowe przeprowadzone przez Napoleona we Francji oraz zwycięskie wojny Napoleona i zmiany w Europie. Wykazał się trafnym myśleniem przyczynowo-skutkowym.</p>	11–15
<p><u>IV poziom</u> Zdający w pełni scharakteryzował problem ilustrując swoje rozważania starannie dobraną faktografią. Odwołał się do myślicieli epoki oświecenia. Podsumował rozważania, sformułował wnioski, podjął próbę oceny rewolucji francuskiej i jej wpływ na inne państwa w Europie. Odwołał się do historiografii.</p>	16–20

Temat 2.

Bunty i niepokoje społeczne w Polsce. Scharakteryzuj źródła i następstwa wystąpień społecznych w latach 1970–1980.

Kryteria szczegółowe dla poszczególnych poziomów	Punkty
<p><u>I poziom</u> Zdający poprawnie umieścił temat w czasie – wskazał na wydarzenia lat 1970–1980. Podał jedynie kilka informacji świadczących o tym, że zrozumiał temat np.: podwyżka cen artykułów spożywczych, strajk stoczniowców w 1970 roku, wystąpienia w Ursusie i Radomiu w 1976 roku, strajk powszechny w 1980 roku, powstanie NSZZ „Solidarność”.</p>	1–5
<p><u>II poziom</u> Zdający poszerzył ujęcie tematu w warstwie faktograficznej, w porządku chronologicznym lub problemowym. Wykazał się rozumieniem terminologii historycznej niezbędnej do odpowiedniej prezentacji tematu, np.: epoka Gierka, porozumienia sierpniowe, KOR, ROPCIO. Wykazał się rozumieniem historycznym, podał niektóre przyczyny i skutki omawianego zagadnienia, np.: użycie broni przeciw strajkującym stoczniowcom, ofiary śmiertelne i osunięcie od władzy Gomułki, aresztowania wśród strajkujących i demonstrantów oraz powstanie KOR-u, Latających Uniwersytetów.</p>	6–10
<p><u>III poziom</u> Zdający scharakteryzował zjawisko w ujęciu dynamicznym, dokonał trafnej selekcji faktów. Wskazał źródła i następstwa wystąpień społecznych, rolę czołowych postaci związanych z organizacją strajków i demonstracji, organizacją wydawnictw „drugiego obiegu” oraz stanowisko Kościoła katolickiego wobec środowisk opozycji. Wskazał na kryzys polskiej gospodarki, rosnące ceny, kolejki, system kartkowy, system przywilejów i spadek autorytetu Gierka. Wykazał się trafnym myśleniem przyczynowo-skutkowym.</p>	11–15
<p><u>IV poziom</u> Zdający w pełni scharakteryzował problem ilustrując swoje rozważania starannie dobraną faktografią. Podsumował rozważania, sformułował wnioski, podjął próbę oceny wystąpień społecznych w latach 1970–1980. Odwołał się do historiografii.</p>	16–20